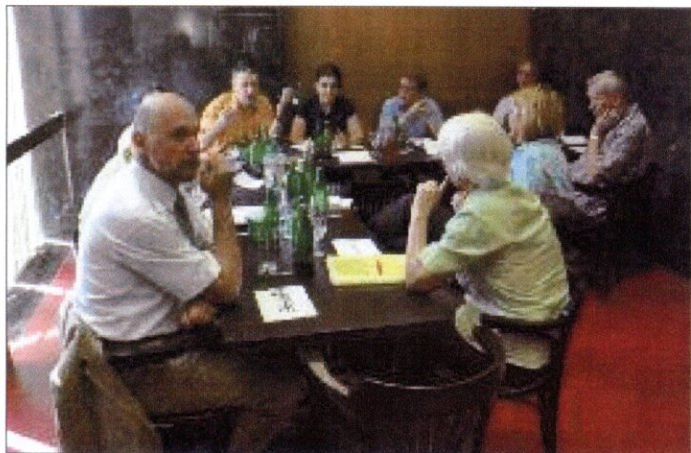

OBĚ FOTO: ALENA ZEBIKEROVÁ, ARCHIV AUTORKY

**Ústav pro českou literaturu AV ČR
uspořádal na přelomu června
a července v Akademii věd ČR
na Národní třídě další kongres
světové literárněvědné bohemistiky,
jímž vždy znovu potvrzuje
svou centrální roli
v mezinárodní bohemistice.**

**Živá diskuse
u „kulatého
stolu“
o středoevropské
literatuře**

První ročník se uskutečnil v roce 1995 a od té doby se koná jednou za pět let, tradičně iniciován a organizován Ústavem pro českou literaturu AV ČR ve spolupráci s Památkovým ústavem národního písemnictví a Filozofickou fakultou UK. Letos přijelo na 160 účastníků z 21 zemí – většinou badatelů z evropských univerzit, kde se bohemistika vyučuje. Zastoupeni byli vědci např. z University of Paris-IV Sorbonne, Universität Wien, University of Glasgow, Università Venezia, Uniwersytet Jagielloński – Kraków, Universität Heidelberg, Universität Konstanz, Sofijski universitet, Göteborgs Universitet, Kyjivskij universitet. Přijeli však též odborníci ze vzdálenějších pracovišť – z Japonska nebo Jižní Koreje, z USA a Kanady (např. University of Pennsylvania, University of Illinois at Chicago, University of Toronto). Jelikož badatelé bývají často zároveň i překladateli a editory české literatury, byl kongres otevřen i těmto oborovým oblastem.

Tematicky jsme setkání tentokrát věnovali různě pojímaným projevům jinakosti – pod souhrnným titulem *Jiná česká literatura (?)* se pozornost soustředila k problematice členěné do čtyř bloků.

Panel *Česká literatura rozhraní a okraje* zaměřil pozornost k pozapomenutým, marginálním či obtížně zařaditelným autorům a procesům začleňování do kánonu nebo naopak vyčleňování z literatury („jinakost“ exilové literatury, vztahy české a německé literatury, cenzurní praktiky), vedle toho poté

ČESKÁ LITERAT

problémům odlišnosti či obrazům sebe a „druhého“ v literárních dílech (např. v denících Jana Zábrany či textech Karla Čapka).

Přednášky bloku *Česká literatura v perspektivách genderu* sledovaly formování genderových identit v literárním prostředí (např. výjimečné postavení české ženské literatury v první polovině 19. století ve srovnání se staršími a rozvinutějšími evropskými literaturami), ženské čtenářky a autorky od 19. století po současné (včetně např. romské prózy), gender jako kategorii literární interpretace, která zpřístupňuje textové významy jinak nedostupné (např. v Kollárově *Slávy dceři* či Erbenově *Kytici*), ale také možnosti recepce tzv. mužských a queer studií (např. pojetí homosexuality v literatuře socialistického realismu).

Do panelu *Česká literatura v intermedialních a interdisciplinárních vztazích* byly zařazeny referáty soustředěné na překračování hranic mezi uměleckými druhy a médii, ať už v rámci autorské poetiky (např. Josef Čapek a Bohuslav Reynek jako literáti a zároveň výtvarníci, František Hrubín jako scenárista filmové adaptace vlastní prózy) nebo v tematizacích, imitacích a adaptacích literatury jinými médii – v rozhlasu, filmu, divadle, výtvarném umění či hudbě (zazněly např. příspěvky o filmových adaptacích Hrabalových textů, fenoménu jazzu v poetické próze či strukturním zapojení výtvarných děl v literárním textu), samostatný oddíl patřil i specifickému žánru komiksu.

Vzhledem k letošnímu výročí se čtvrtý blok *Poezie, recepce, intertextovost: druhý život díla K. H. Máchy* věnoval roli Máchova díla ve srovnávací perspektivě studia evropského romantismu (polského, maďarského, francouzského, anglického i slovenského), v literárním kánonu i v literárněvědné reflexi (např. Máchova poezie jako klíčový materiál interpretací strukturalismu Pražské školy) a dále též intertextovým rezonancím (např. odraz *Marinky* v beletrii Máchových současníků, recepce českými surrealisty nebo reflexe máchovské poetiky v dílech českých básníků dvou staletí) a máchovskému mýtu a kultu.

Všechny referáty budou do konce roku knižně vydány ve čtyřech sbornících odpovídajících sekcím kongresu.

Mezi doprovodnými akcemi byla úspěšná debata se současnými autory hojně překládanými do cizích jazyků – s prozaikou Radkou Denemarkovou, Petrou Hůlovou a Martinem Reinerem, básníkem Bogdanem

JRA JINÝMI POHLEDY

Trojakem a dramatikem Davidem Drábkem. Součástí kongresových aktivit byl také kulatý stůl *Středoevropská literatura jako metodologický problém*, jehož účastníci se zamýšleli nad vztahem domácí literatury ke středoevropskému kontextu. Debata se uskutečnila ve spolupráci s „visegrádskými“ literárněvědnými pracovišti, která zastupovali Tamás Berkes z Magyar Tudományos Akadémia, Joanna Czaplińska z Uniwersytet Opolski a Ivana Taranenková ze Slovenské akademie vied. Jako moderátor se vhodně uplatnil Jiří Trávníček, zástupce ředitele ÚČL a editor loni vydané antologie *V kleštích dějin. Střední Evropa jako pojem a problém*. Diskuse se dále zúčastnili bohemisté a slavisté: Jiří Holý (Univerzita Karlova), Joanna Królak (Uniwersytet Warszawski), Kees Mercks (Universiteit van Amsterdam), Ute Raßloff (Universität Leipzig), Herta Schmid (Universität Potsdam), Marta Součková (Prešovská univerzita), Peter Steiner (University of Pennsylvania), Zuzana Stolz-Hladká (Universität Göttingen), Dalibor Tureček (Jihočeská univerzita), István Vörös (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest) a Peter Zajac (Humboldt-Universität zu Berlin – Slovenská akademie vied, Bratislava).

Jsme rádi, že záštitu nad bohemistickým kongresem přijali prezident Václav Klaus, předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka i primátor hlavního města Prahy Pavel Bém a že jeho pořádání a vydání sborníku v grantových řízeních podpořilo Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hl. města Prahy a Mezinárodní visegrádský fond.

Kongresové jednání také dobře reflektovala média: kromě tištěných periodik a internetových portálů se mu věnovaly např. samostatné diskusní bloky v ČT (*Události, komentáře*), v ČRo Vltava a ČRo Leonardo. Odbor audiovizuální techniky SSČ AV ČR natočil o kongresu krátký dokumentární film, jenž je ke zhlédnutí na webových stránkách kongresu.

Podrobnější informace o IV. kongresu světové literárněvědné bohemistiky naleznete na adrese <http://www.ucl.cas.cz/cs/akce/4-kongres-svetove-literarnevedne-bohemistiky/o-kongresu>.

STANISLAVA FEDROVÁ
a LENKA JUNGMANNOVÁ,
Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Součástí doprovodného programu byla debata se současnými českými autory.

